

22.11.2017

Lausuntopyyntöne TEM/1230/00.04.01/2015

LAUSUNTO POHJOISMAISTEN KILPAILUVIRANOMAISTEN VÄLISTÄ YHTEISTYÖTÄ KOSKEVASTA HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA

Työ- ja elinkeinoministeriö (jäljempänä TEM) on pyytänyt Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta (jäljempänä EK) lausuntoa 8.9.2017 allekirjoitetun yhteistyöstä kilpailuasioissa Tanskan kuningaskunnan hallituksen, Suomen tasavallan hallituksen, Islannin tasavallan hallituksen, Norjan kuningaskunnan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä tehdyn sopimuksen hyväksymistä ja voimaansaattamista sekä kilpailulain muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta.

Lakimuutostarve kumpuaa sopimuksesta, jolla tavoitellaan Pohjoismaiden kilpailuviranomaisten yhteistyön sujuvoittamista ja kilpailulainsäädännön tehokkaampaa täytäntöönpanoa sopimusvaltioissa. Hallituksen esitysluonnos koskee kahta lakiehdotusta; lakia yhteistyöstä kilpailuasioissa Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä tehdystä sopimuksesta sekä lakia kilpailulain 35, 36 ja 40 §:n muuttamisesta.

EK:n näkökulmasta lakiehdotusten keskeisin sisältö on, että Pohjoismaiden kilpailuviranomaiset voisivat lisätä yhteistyötä epäiltyjä kilpailurikkomuksia koskevilla tarkastuksilla ja luovuttaa asiakirjoja toisilleen. Lakiehdotuksella kilpailulain 35, 36 ja 40 §:n muuttamisesta lisättäisiin tarkastuksia elinkeinonharjoittajan liiketiloissa koskevaan 35 §:ään, tarkastuksia muissa tiloissa koskevaan 36 §:ään sekä asiakirjan luovuttamista toisen maan kilpailuviranomaiselle koskevaan 40 §:ään edellä mainitun sopimuksen määräysten edellyttämiä säännöksiä.

EK on voinut tutustua lausunnon kohteena oleviin lakiehdotuksiin ja niiden pohjana olevaan sopimukseen pääpiirteissään jo kilpailulain kokonaisuudistuksen valmistelutyön aiemmissa vaiheissa. EK:lla ei ole huomauttamista lakiehdotusten taustalla oleviin pyrkimyksiin kilpailuviranomaisten välisen yhteistyön lisäämisestä ja kilpailusääntelyn täytäntöönpanon tehostamisesta, kunhan samalla huolehditaan tutkinnan kohteena olevan yrityksen kohtuullisista puolustautumisoikeuksista.

Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Jukka Lehtonen

22.11.2017

Lausunnon kohteena olevat lakimuutokset yhdessä muiden valmisteilla olevien kilpailulain muutosten kanssa edellyttävätkin vastapainoksi EK:n valmistelutyön aiemmissa vaiheissa vaatimia parannuksia yritysten oikeusturvaan. Näitä uudistustarpeita EK on tuonut laajasti esiin muun muassa 15.5.2017 TEM:lle (lausuntopyyntönnä TEM/1230/0.04.01/2015) kilpailulain uudistamista käsitelleen työryhmän mietinnöstä jättämässään lausunnossa. Tarpeet liittyivät muun muassa yrityksen oikeuksiin tutustua laajasti viranomaisen asiakirjoihin, tietää mistä sitä epäillään, tulla aidosti kuulluksi ennen päätöksentekoa ja saada lausua oma käsityksensä asiasta, samoin kuin saattaa kaikki viranomaisen keskeiset ratkaisut tuomioistuimen arvioitavaksi.

Näiden yleisten edellytysten ohella EK:lla on yksityiskohtaisia huomioita vain yhden lainkohdan, eli kilpailulain 40 §:ään ehdotetun lisäyksen osalta. Pykälässä säännellään asiakirjojen luovuttamisesta toisinaan viranomaiselle, ja ehdotetussa uudessa momentissa annettaisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastolle oikeus luovuttaa salassa pidettäviä asiakirjoja toiselle kilpailuviranomaiselle pohjoismaisten kilpailuviranomaisien yhteistyötä koskevan sopimuksen määräysten mukaisesti. Tietojenvaihdosta määrätään sopimuksen 3 artiklassa, jonka mukaan kilpailuviranomaisilla on toimivalta välittää toisilleen tietoa kaikista toiseikoista tai oikeudellisista seikoista ja käyttää niitä todisteena. Luovuttaa voitaisiin myös luottamuksellisia tietoja. Vaihdettuja tietoja tulee kuitenkin artiklan mukaan käyttää ainoastaan todisteena ja vain siinä asiassa, jota varten tiedot toimittanut viranomainen on ne hankkinut.

Kuten kaiken viranomaisten välisen tietojenvaihdon kohdalla, EK edellyttää, että Pohjoismaiden kilpailuviranomaisien välisessä tietojenvaihdossa huolehditaan tiedon riittävästä salassapidosta. Tiedon vastaanottava kilpailuviranomainen tulee aina sitouttaa vähintään samaan salassapidon tasoon, joka tiedon luovuttavaa kilpailuviranomaista sitoo. Oikeus tietojenvaihtoon kilpailuviranomaisien välillä ei voi koskea oikeudellisen neuvonannon suojaa (legal professional privilege) nauttivaa materiaalia. Tiedot luovuttavan viranomaisen on ennen luovutusta varmistuttava, että vastaanottava viranomainen on asianmukaisesti huolehtinut muun muassa siirrettävien tietojen tietoturvaan ja vastaanottavien henkilöiden vaitiolovelvollisuuteen liittyvistä seikoista. Näistä turvatakeista tulisi selvyiden vuoksi lausua ehdotetun 40 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Kunnioitavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Lainsäädäntö ja hallinto

Hannu Rautiainen
johtaja